

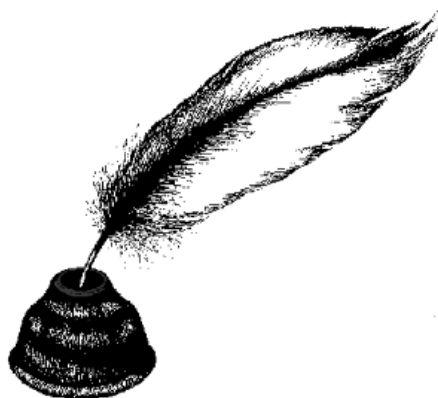
ERINDRINGER FRA FORTIDEN 2013



Bladet udgives af Gunderup Sogns Lokalhistoriske Arkiv og Forening

INDHOLD

Bestyrelsen	Side 3
Karsten Vandborg - Beretning om modstandsbevægelsen.....	Side 4
Evakueringsplaner fra 2. verdenskrig.....	Side 14
Arkivets adresse og åbningstider.....	Side 16



Redaktion: Bladet "Erindringer fra fortiden" udgives af Gunderup Sogns Lokalhistorisk Arkiv og Forening. Bladet udkommer en gang om året.

Vi modtager gerne historier og erindringer fra vores sogn, Både til bladet og til arkivet. Vi vil gerne være hjælpe med at få det skrevet ned.

Bestyrelsen

Formand:

Elsebeth Rasmussen
Polshøjsvej 15, Fjellerad
9260 Gistrup
98 33 33 92
vestervang@rasmussen.mail.dk

Kasserer:

Niels Aage Rasmussen
Gunderupvej 77
9260 Gistrup
51 74 11 17

Webmaster:

Lone Højfeldt Hansen
Sdr. Tranders Vej 178 g
9260 Gistrup
98 32 36 54
lonehh@gmail.com

Liss Sørensen
Vaarstvej 330
9260 Gistrup

Suppleanter:

Søren Haals
Oppestrupvej 115
9260 Gistrup
98 33 32 96

Hans Jørgen Adamsen
Torderupvej 6
9260 Gistrup
98 31 52 47

Revisorer:

Per Eriksen
Vaarstvej 20, Skovstrup
9260 Gistrup
98 31 46 66

Frederik Adamsen
Vaarstvej 106, Torderup
9260 Gistrup
98 31 45 11

Murermester Karsten Vandborg

Karsten Jørgen Vandborg blev født den 18. August 1920 i Gunderup, som søn af Murermester Knud Jacob Vandborg og Hustru Kirstine Marie Sørensen. Han blev gift med Othilia Marie Jensen i Gunderup kirke den 9. juli 1946, sammen fik de børnene Kirsten, Inger, Knud, Bente, Karen og Jane. Karsten døde den 31. december 2002 og ligger begravet på Gunderup kirkegård.

Karsten ydede en stor indsats i frihedskampen under 2. verdenskrig. Han fortalte ikke meget om sin indsats, derfor er vi glade for at kunne bringe følgende fortælling fra Karsten:



Karsten og Thildes hus fra oven

Beretning om Modstandsbevægelsen

Ved Murermester Karsten Vandborg, Gunderup, Aalborg.

Karsten Vandborg arbejdede som murersvend i Aalborg i 1943 sammen med to andre murersvende, der tidligere havde haft besøg af nogle russere og derfor blev interneret i Horserød og blev anset for at være kommunister. De sad dog ikke tiden ud, men blev senere frigivet. De havde ikke udført nogen aktivitet for kommunisterne, men havde blot haft russerne boende under et her i Aalborg afholdt møde.

Igennem disse to murersvende kom Karsten i forbindelse med den begyndende modstandsbevægelse. Karsten uddelte først illegale blade, de lå gemt på bunden af hans madkasse.

I Aalborg blev Karsten opfordret til at starte en modstandsgruppe i Gunderup. Han begyndte så i Hurup, hvor det ikke kunne lade sig gøre. I begyndelsen af 1944, han rejste så til Veddum, hvor hans forlovede og dennes forældre boede. Her kom han i forbindelse med en skovarbejder, Jens Brun. På landet brugtes ikke dæksnavne, de kendte hinanden alligevel. Jens Brun kendte Præsten, som hed Ruth. Han var en ældre præst, der havde virket i dominions.

(Dominion var fra begyndelsen af det 20. århundrede den officielle betegnelse for selvforvaltende kolonier i det Britiske Imperium iflg. Oplysninger fra nettet red.). Her må være tale om Pastor Ruth, Hvirring - Hornborg, hvis far havde været misionær i Kotagiri i Indien.



Pastor Ruth talte flydende engelsk og dirigerede nedkastningsflyverne. Tolstrup var øverste chef, mens Ruth var distrikschef.

Karsten virkede i Veddum-Skelund området, sammen med en eller anden fra et andet område. En overgang hjalp et par polakker, der var blevet tvunget i tysk krigsjeneste, gruppen. De to polakker skulle have været til østfronten. De kom til Esbjerg og stak så af hertil. De holdt sig skjult på gårde i nærheden af skovene. Gruppen ønskede dog ikke at gøre brug af dem i aktioner, da de var for hadefulde overfor tyskerne.

Polakkerne lå i en lade og skulle ud igennem en roelem. (Tyskerne var efter dem), den ene som hed Hans, havde taget en stor sten og kastede den efter tyskerne. Tyskerne troede, at stenen var en håndgranat og satte så efter de flygtende polakker. Polakken Hans skød 5 tyskere. Denne begivenhed fandt sted i Ravnborgskoven. Hans blev selv skudt i ryggen, skuddet strejfede lungespidsen. Han kom ind på en landejendom og gemte sig i laden. Ejeren fortalte det til Jens Brun, der sørgede for at den sårede polak kom under

lægebehandling. Han blev rask igen, men blev imidlertid senere taget af tyskerne for sortbørshandel. Tyskerne brugte ham til at tage miner op og det kostede ham livet.

Mens polakken Hans blev jaget af tyskerne, gemte han sig hos Jens Brun, der havde en gris gående i baghuset. Hans gemte sig ude hos grisen i et halmhus, grisen blev jaget udenfor og stod der og skældte ud på tyskerne, mens Hans lå gemt i halmhuset med en ladt revolver. Tysker opdagede ham ikke denne gang.



Karstens hustru Otilia (Thilde)

Karsten fik indberetning om disse ting, idet han var fuldtids beskæftiget i modstandsbevægelsen, han boede hos en proprietær, der imidlertid fattede mistanke om hans egentlige ærinde, fordi han gik i pænt tøj og ikke i arbejdstøj.

Karsten flyttede så til Gunderup, hvor hans forældre boede i Aphøj. En landejendom som ligger lige sydøst for Gunderup kirke. Herfra foregik mange ture på cykel til Veddum, når der var noget på færde.

De våben, der blev hentet ned fra luften i Veddum blev bragt til Aphøj, hvor de lå i Karstens fars lade. Våbentransporterne foregik som regel om aftenen, en enkelt foregik om dagen.

Karsten rejste også rundt som våbeninstruktør. De allierede oprettede militærgrupper, i tilfælde af invasion skulle de bruges i besættelsesøjemed.

I Gunderup havde Karsten en gruppe på 15-16 mand (De sidst tilkomne var de ivrigste når faren var ovre). Våbentransporterne foregik i bil, eskorteret af 4-6 mand på cykel, to foran. En del våben sendtes med banen, første aktion på vejen var som regel Aphøj i Gunderup, endestationen var altid Aalborg. Grupper fra Aalborg hentede våbnene i Gunderup.

Som motiv for at deltage i modstandsbevægelse, havde Karsten sagt: Hvis tyskerne vandt den krig, var der ikke noget ved at være her længere.

Hen mod krigens slutningen opdagede tyskerne udrustning til 100 mand på Springborg Trævarefabrik i Aalborg (Vesterbro). Det lavede tyskerne et stort nummer ud af og sendte tyske soldater og Gestapo derud. Mens de stod og diskuterede dette, kom fire sabotører og skød med maskinpistol efter tyskerne. To sabotagevagter skød efter sabotørerne og ramte benzinrøret på bilen. Sabotørerne kunne ikke komme længere end til "Kilden" i Aalborg, de flygtede igennem haven, den ene blev såret. Da tyskerne opdagede blodpletterne, satte de blodhunde på sporet. Andre frihedskæmpere opdagede dette og lagde arsenik i blodpletterne. Hundene døde og manden blev reddet og kom under lægebehandling.

Ledelsen kom nu ud til Karsten i Gunderup og spurgte, om der her var udrustning til 100 mand. Det var der, det var gemt i skovene ved Veddum.



Karsten og Thildes hus i Gunderup

Da tyskerne beslaglagde biler og køretøjer på vejen, kunne Karsten ikke transportere våbenudstyret, men det klaredes ved følgende aktion:

Tyskerne brugte strøm fra el-værket og el-værket skulle bruge brænde fra skovene i Veddum. Den øverst kommanderende for tyskerne i Aalborg udstedte en passérseddel for træ transporten. Lastbilen udstyredes med en plakat, hvorpå det stod "Aalborg Elektricitetsværk. Der blev så lagt 3 m3 brænde ovenpå våbnene, der igen blev afleveret i Gunderup. En vognmand kom fra flyvepladsen og hentede våbnene og lagde dem på ladet af sin lastvogn, og der blev lagt presseninger over. Våbnene kom så til Aalborg som det var bestemt.

Igennem et halvt år arbejdede Karsten ikke med andet, han blev tit skældt ud fordi han sad og sov. Han fik alt, alt for lidt søvn. Han bevarede roen udadtil, så i øjnene at det kunne være sket med ham i morgen.



For år tilbage måtte Karsten Vandborg opgive sin forretning som selvstændig murermester, han havde et meget dårligt hjerte og kunne ikke tåle at arbejde. Han fik tilkendt invalidepension. Lægerne mente at det hovedsagelig skyldtes krigen.

Karsten historie er bragt med tilladelse fra hans familie.

Arkivmateriale fra krigens tid

I tilfælde at luftangreb og lignende, var der lavet evakueringsplaner og her er nogle eksempler fra Gunderup sogn:

Liste over Ejere af Hestekøretøjer fra Gunderup Skoledistrikt.

P. Holland,	Gunderup
Knud Vanborg,	-
Th. Heals	-
Adolf Niss	-
Nielse Vestergaard,	Essendrup
Lars Dalsgaard	-
Marinus Nielsen	-
Bernhardt Jensen,	-
Gunnar Uhrenhøldt	-
Jens Frederiksen,	-
Vald Pedersen ,	-
Lars Mortensen,	Gunderup.
Adolf Sørensen	-
Peter Nielsen,	-
Chr. (Madsen) Christensen,	-
Hagbard Sørensen	-
Peter Jensen	-
Søren Rasmussen	-
Ejner Jensen	-
Aaga Andersen	-
Chr. Hørgaard	-
Svend Lausten	-
Fru Lønborg	Oppelstrup
Fru "	-
Kommunegaarden	-
"	-
Hans Christensen	-
Chr. Andersen	-
Harald Jensen	-
" "	-
Peter Kroghgaard	-
" "	-
Johannes Nielsen	-
Gregers Jensen	-
Søren Sørensen	-
H. P. Andersen	-

Ialt 36 Hestekøretøjer.

Transporten skulle i tilfælde af angreb, foretaget af lokale og derfor var det i detaljer notere, hvem der skulle stille med hvilke køretøjer.

Liste over Syge og Gamle der skal befordres.fra Gunderup Skoledistrikt

Fru Haren Mortensen	Gunderup	Kristine Winther,	Oppelstrup
- Nora Stefansen	-	Marie Madsen	-
Herr Chr. Jensen Pedersen	-	Kristine Poulsen	-
Olga Jensen	-	Søren Nielsen	-
Stine Hansen	-	Chr. Hennriksen	-
Stine Nørgaard	-	Karl Pedersen	-
Lars Nørgaard	-	Gustav Christensen	-
Sofie Gade	-	J. Chr. Underlien	-
Anton Madsen	-	Kristine Nielsen	-
Otto Andersen	-	Laura Nielsen	-
Niels Chr. Nielsen	-	Oppelstrup	-
Petrea Nielsen	-	Laurits Søderup	-
Bertha Pedersen	-	Valdi Boesen	-
Jens Lausten	-	Gerda Sørensen	-
Kristiane Lausten	-	N.P. Laureen	-
Jensine Christensen	-	Marie Sørensen	-
Johanne Hjeltn	-	Kathrine Thomsen	-
Anna Hjeltn	-	Anna Nielsen	-
Kristine Jensen	-	Marie Krogsgaard	-
Anna Jensen	-	Ellen Lauberg	-
Marinus Krogh	-	Marie Lauberg	-
Chr. Laugesen	-		
Johanne Nielsen Gvad	-		
Fru Anton Nielsen, Essendrup	-		

Ialt 43 Syge og Gamle.

Liste over Mødre med Småbørn der skal befordres.fra Gunderup Skoledistrikt.

Laurence Nielsen,	Gunderup Hede	2 Børn
Hanna Uhrenholt	Essendrup	2 -
Inger Bakgaard	-	2 -
Thora Johansen,	-	1 -
Karen Johansen	-	3 -
Eleonora Pedersen	-	2 -
Elna Andersen,	Gunderup	3 -
Kristine Nielsen	-	1 -
Margrethe Jensen	-	2 -
Lilli Sørensen	-	3 -
Marie Christensen	-	1 -
Anna Lausten	-	2 -
Anna Pedersen	-	2 -
Mette Haals	-	1 -
Elva Rasmussen	-	2 -
Marie Christensen	-	1 -
Minna Nepper-Christensen	-	2 -
Elvie Pedersen	-	1 -
Else Euhelt	-	1 -
Anna Nielsen,	Fjellerad Mark	2 -
Agnes Kragh	-	1 -
Astrid Christensen	Gunderup	2 -

vend 1

+ Agna Vandborg og Jant Vandborg

Der var taget højde for hvem der var syge, gamle og for mødre med småbørn.

Liste over Tilbageblivende ved Evakuering af
Gunderup Skoledistrikt.

Niels Chr. Nielsen,	Gunderup Hede
Jens Frederiksen	Smøghøj
Poul Dalsgaard	Essendrup
Bernhardt Jensen	-
og Hustru	-
Aksel Lavin	-
Morten Jensen	- <i>Søren Nielsen</i>

Spisest. hos Bernhardt Jensen.

Peter Andreasen	Gunderup
Arne Nils	-
Chr. J. Christensen	-
Emud Frederiksen	-
Peter Jensen	-
Sigrid Nielsen	- <i>Karna Karlson</i>
Leo Mortensen	-
Chr. Hørgaard	-
Ernst Jensen	- <i>Morten Jensen</i>
Else Andreasen	-

Spisest. hos Peter Jensen.

P. Holland	Gunderup
Jens W. Holland	-
Søren Larsen	-
Frida Sørensen	-
Svend Kristoffersen	-
Age Thorup Nielsen	-
Kr. Kristiansen	-

Spisest. hos Adolf Sørensen. *Age Thorup*

Holger Carstensen	Oppelstrup.
Jens Johan Ejela	-
Frede Rasmussen	-
Theodor Bonderup	-
Laurits Frandsen	-
Chr. Christensen	-
Age Krogsgaard	-
Anna Margrethe Krogsgaard	-
Chr. Emil Nielsen	-
Rasmus Pedersen	-
Søren Jensen	-
Friderik Boesen	-
Frits Meyer	-
Katrine Boesen	-
Karen Larsen	-

Spisest. hos Krogsgaard "Behndgaard"

Udenfor de tættere bebyggelser var der planer for, hvor man skulle tage hen. F.eks Niels Christian Nielsen, som boede yderst i sognet på Gunderup hede, han og familien havde spisest. hos Bernhard Jensen.

Arkivet ved ikke på nuværende tidspunkt, om evalueringsplanerne nogensinde kom i brug.

Gunderup Sogns Lokalhistoriske Arkiv.

Adressen:

Gunderup Sogns Lokalhistoriske Arkiv
 Gunderupvej 1, Gunderup
 9260 Gistrup
 email: gunderupsogn@gmail.com
 CVR: 32486398



Åbningstiderne:

Bemærk der er nye åbningstider fra august. Den 1. onsdag i måneden, dog ikke i juli måned, hvor der er lukket.
 Fra kl. 14:00 - 17:00

Arkivets leder:

Elsebeth Rasmussen
 Polshøjsvej 15, Fjellerad
 9260 Gistrup
 98 33 33 92
 email: vestervang@rasmussen.mail.dk

Lokalhistorisk forening:

Indmeldelse kan ske ved henvendelse til kassereren:
 Niels Aage Rasmussen
 Gunderupvej 77
 9260 Gistrup
 51 74 11 17
 Indbetal kan ske via netbank: +73< +88128451<

Husk at skrive navn på, så kassereren kan se hvem der indbetaler.

Hvis man har ønske om at besøge, eller på anden måde vil kontakte arkivet udenfor åbningstid, er man velkommen til at rette henvendelse til en foreningens bestyrelse, se adresselisten side 3.